

**TERUGBLIK
OP 2015
JAARVERSLAG
VAN HET
LANDELIJK
EXPERTISE
CENTRUM
EER GERELATEERD
GEWELD**

INHOUDSOPGAVE

	Voorwoord	4
	<i>Eer in woorden</i>	
1	De taken van het LEC EGG in 2015	7
1.1	Het takenpakket	7
1.2	Operationele advisering en ondersteuning	7
1.3	Wetenschappelijk onderzoek	9
1.4	Ondersteuning beleid (rijks)overheid	10
1.5	Onderwijs en voorlichting	11
1.6	Netwerken	13
	<i>Eer in cijfers</i>	
2	Mogelijke eorzaken bij het LEC EGG in 2015	15
2.1	Procesinformatie	15
2.2	Casusinformatie	21
	Summary	27
	Résumé	29

TERUGBLIK OP 2015

Geachte lezer,

Hierbij bied ik U het jaarverslag aan van het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld (LEC EGG). Net als in voorgaande jaren bestaat dit jaarverslag uit twee delen. In het eerste deel wordt aandacht besteed aan de verschillende activiteiten die door het LEC EGG in 2015 zijn ontplooid. In het tweede deel staan de cijfers centraal: hoeveel zaken heeft het centrum binnengekregen en wat is kenmerkend voor die casuïstiek en aanpak?

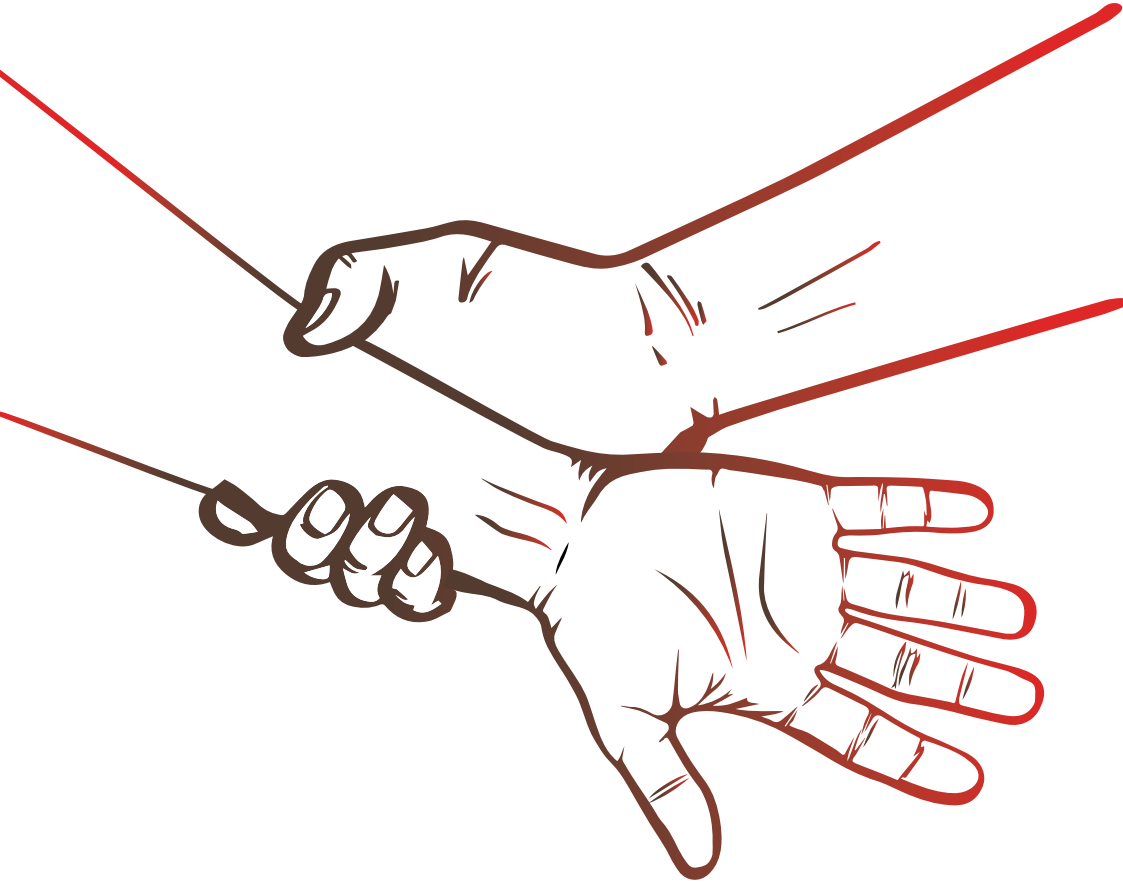
Het afgelopen jaar kan om verschillende redenen veelbewogen worden genoemd. In Europa kwamen grote groepen vluchtelingen binnen, die ook hun weg naar Nederland wisten te vinden. Ook was het thema radicalisering en terrorisme actueel. Op het LEC EGG werd in verband met beide thema's regelmatig een beroep gedaan met vragen over (culturele) achtergronden. Om aan die vragen van de politie en van andere partners in de veiligheidszorg tegemoet te kunnen komen, organiseerde het LEC EGG samen met de Eenheid Noord-Nederland onder meer een studiedag over de vluchtelingen. Verder is er een externe deskundige met specifieke kennis over Syrië toegevoegd aan het deskundigenbestand waar met tussenkomst van het LEC EGG bij complexe zaken een beroep op kan worden gedaan. Met klem wil ik hier naar voren brengen dat deze nieuwkomers in ons land niet een synoniem moeten worden voor nieuwe problemen. Uiteraard is de taak van de politie om handhavend op te treden, waar wetten worden geschonden. Maar mede op basis van het goede netwerk van het LEC EGG onder tal van gemeenschappen in onze samenleving, wil ik benadrukken dat er onder de nieuwkomers veel goede wil is om er in Nederland iets van te gaan maken. Als de aanpak van eerzaken mij één ding geleerd heeft, dan is het dat we de betrokken gemeenschappen nodig hebben om gewelddadige excessen te voorkomen. Bij de vluchtelingen die nu in Nederland aankomen, zal dat niet anders zijn: samen met hen moeten we problemen benoemen, aanpakken en oplossen.

Een ander punt dat verleden jaar de gemoederen binnen de politie bezig hield, was de personele reorganisatie. Die raakt niet alleen de collega's uit de eenheden, maar ook die van het LEC EGG. In de nabije toekomst zal de helft van de medewerkers van het LEC EGG een nieuwe functie binnen het korps aanvaarden. Dit heeft tot gevolg dat in 2016 extra zal moeten worden geïnvesteerd in de werving van nieuwe collega's. Ook in de eenheden is net als vorig jaar het verloop onder de collega's groot. Dit betekent dat er aandacht moet blijven voor het verstevigen van de kennis in de lokale eenheden om te voorkomen dat de aanpak van gewelddadige eierzaken verzwakt.

Nu we zowel bij het LEC EGG als in de lokale eenheden afscheid gaan nemen van een aantal vertrouwde gezichten die zich elders in de politieorganisatie nuttig gaan maken, wil ik hen bedanken voor hun inzet. Uiteraard dank ik ook de collega's die wel betrokken blijven bij de aanpak van geweld uit naam van eer, net als onze andere partners in de veiligheidszorg. Volgens een oud gezegde maken vele handen immers licht werk. Dat inzicht blijft ook in 2016 van toepassing.

Willem Timmer
Commissaris van Politie
Hoofd LEC EGG

1 DE TAKEN VAN HET LEC EGG IN 2015

In dit hoofdstuk wordt in de eerste paragraaf een beschrijving gegeven van de verschillende taken van het LEC EGG. In de daarop volgende paragrafen volgt een korte schets van de activiteiten die op dat specifieke taakveld in 2015 door het LEC EGG zijn ontplooid.

1.1 HET TAKENPAKKET

Het takenpakket van het LEC EGG richt zich op de behandeling van complexe eergerelateerde geweldszaken. Om dit op een adequate manier te kunnen doen, zijn vijf taakvelden benoemd:

- Operationele advisering en ondersteuning
- Wetenschappelijk onderzoek
- Ondersteuning beleid (rijks)overheid
- Onderwijs en voorlichting
- Netwerken

Hierna wordt beschreven welke concrete activiteiten door het LEC EGG op deze velden in 2015 zijn verzorgd.

1.2 OPERATIONELE ADVISERING EN ONDERSTEUNING

Vragen om advies en ondersteuning

Zowel medewerkers als leiding van het LEC EGG zijn zeven dagen per week en 24 uur per dag bereikbaar voor regionale eenheden, de Immigratie- en Naturalisatiedienst en gespecialiseerde instellingen van de vrouwenopvang. In 2015 kwamen bij het LEC EGG 452 zaken binnen. In het afgelopen jaar was het LEC EGG betrokken bij de behandeling van elf zaken met dodelijke afloop. In negen gevallen ging het om moord/doodslag en in twee zaken speelde een zelfdoding.

In het tweede deel van dit rapport wordt aan de hand van cijfers iets meer verteld over deze bij het LEC EGG binnengekomen zaken. Net als in voorgaande jaren wordt het LEC EGG niet alleen om operationele adviezen en ondersteuning gevraagd met betrekking tot eengerelateerd geweld. Regelmatig komen vragen uit de eenheden over andere operationele thema's, waarbij een relatie wordt gezien met onderwerpen die spelen in de multi-etnische samenleving.

Reacties door het LEC EGG

Op een hulpvraag kan het LEC EGG op verschillende manieren reageren. In 2015 bestond advisering en ondersteuning van het LEC EGG niet alleen uit analyses en aanbevelingen voor de aanpak van zaken, waarbij één van de te toetsen scenario's de vraag is of (dreigend) geweld ingegeven is door een geschonden eergevoel. Ook werd wederom bij complexe en uitgebreide opsporingsonderzoeken, ter plaatse door materiedeskundigen van het LEC EGG uitgebreide presentaties verzorgd waarin aandacht is besteed aan algemene achtergronden van eierzaken en bijzondere elementen in de te behandelen zaak.

Net als in de voorgaande jaren heeft ook in 2015 de politieorganisatie met veel personele wisselingen te maken gehad. Om in de dagelijkse praktijk een voortvarende behandeling van eengerelateerd geweld door de politie te kunnen continueren ondersteunt het LEC EGG op verzoek van een aantal eenheden operationeel meer intensief dan in voorgaande jaren. De veiligheid van slachtoffers is daarbij leidend. Concreet betekent dit dat het LEC EGG buiten kantooruren van een aantal eenheden het piket overneemt en regelmatig participeert in de uitvoering van het politiewerk. In dit verband kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het horen van verdachten en/of andere betrokkenen of het onderbrengen van slachtoffers op veilige locaties.

1.3 WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Publicaties

Het LEC EGG verricht onderzoek naar achtergronden van casuïstiek en naar methoden en technieken voor de politieële aanpak van eorzaken. In 2015 heeft dit onderzoek geleid tot publicaties in het Tijdschrift voor de Politie, Cahiers Politiestudies, Tijdschrift over Cultuur en Criminaliteit en Proces, Tijdschrift voor Strafrechtspleging. In die publicaties kwamen onder meer de volgende onderwerpen aan bod: de relatie tussen eer, geweld en homoseksualiteit, de relevantie van de etnische achtergrond van politieambtenaren, de relatie tussen cybercrime en geweld in afhankelijkheidsrelaties, waaronder eerge relateerd geweld. Verder is er een publicatie verschenen waarin uitvoerig wordt stil gestaan bij de rol van politieële analyses van eorzaken in de rechtszaal. Geïnteresseerden kunnen deze publicaties raadplegen via <https://www.politie.nl/themas/eerge relateerd-geweld.html>.

Aangezien het LEC EGG zich niet alleen in belangstelling vanuit Nederland maar ook uit het buitenland mag verheugen, verschijnen periodiek ook publicaties in het Engels. Zo is in 2015 een Engelstalige uitgave van De Kleuren van de kameleon, een verkennend onderzoek naar de betrokkenheid van politieambtenaren bij eerconflicten verschenen. In dit onderzoek wordt onder meer stil gestaan bij de persoonlijke betrokkenheid van politieambtenaren bij eorzaken.

Andere activiteiten

Net als in voorgaande jaren is in 2015 door het LEC EGG aan verschillende hogescholen en universiteiten een aantal gastlezingen verzorgd, onder andere aan de Universiteit van Leiden, de Universiteit Utrecht en de Vrije Universiteit in Amsterdam, de Avans hogeschool in Den Bosch en aan de Haagse hogeschool. Verder zijn voordrachten gegeven in lokale eenheden van de politie en op landelijke bijeenkomsten van de familierechercheurs, de Raad voor Strafrechtstoepassing, de GGD, de Vereniging Landelijke Werkgroep Antropologie, Interculturele Methodiek (AIM), het landelijke platform Eer en Vrijheid en de derde Wereldconferentie Vrouwenopvang.

Naast lezingen is een aantal malen advies verstrekt over wetenschappelijk onderzoek. Vragen werden voorgelegd door binnen -en buitenlandse onderzoeksinstituten, departementen en de korpsleiding. Verder is in de wereld van de wetenschap gezocht naar externe deskundigen op terreinen waar het LEC EGG met zaken te maken heeft. Zo is in 2015 de pool van deskundigen aangevuld met een specialist met kennis van Syrië.

1.4 ONDERSTEUNING BELEID (RIJKS)OVERHEID

Eer en andere problemen

Net als in voorgaande jaren wisten in 2015 verschillende overheidsinstellingen de weg naar het LEC EGG te vinden. In eerdere jaaroverzichten is al geconstateerd dat steeds meer fenomenen onder de vlag van eengerelateerd geweld worden ondergebracht. Ook in 2015 kwamen opnieuw veelvuldig vragen – onder andere uit de Tweede Kamer – binnen over huwelijksdwang, huwelijksgevangenschap, het sluiten van religieuze huwelijken en achterlating. Het gaat kortom om fenomenen die tegenwoordig door de overheid onder de noemer ‘geweld in afhankelijkheidsrelaties’ worden gebracht. In 2015 kwamen daar nog vragen bij over de vluchtelingen die Nederland bereikten. Met name de Immigratie –en Naturalisatiedienst heeft in dit verband een intensief beroep op het LEC EGG gedaan met vragen over actuele ontwikkelingen en specifieke casuïstiek.

Landelijk knooppunt huwelijksdwang en achterlating

Sinds 1 januari 2015 is in Den Haag het Landelijk knooppunt huwelijksdwang en achterlating geopend. Het knooppunt adviseert Veilig Thuis en andere hulpverleners bij de aanpak van huwelijksdwang en achterlating en is aanspreekpunt voor het ministerie van Buitenlandse Zaken voor slachtoffers die in het buitenland zijn. In 2014 was het LEC EGG al betrokken bij intensieve voorbereidingen om tot de oprichting van dit knooppunt te komen. Inmiddels biedt het LEC EGG operationele ondersteuning aan dit knooppunt. In 2015 heeft het LEC EGG regelmatig buiten kantooruren ondersteuning geleverd. Op basis van deze in het verleden jaar opgedane ervaring zal het LEC EGG in 2016 het piket van het knooppunt structureel overnemen.

Reorganisatie

Ook in 2015 bereikten het LEC EGG regelmatig vragen over de consequenties van de personele reorganisatie van de Nationale Politie voor de lokale aanpak. Wederom waren er veel persoonlijke vragen van collega's binnen en buiten het LEC EGG die bij de aanpak van eierzaken betrokken zijn. Uiteraard houdt het LEC EGG zich niet met de uitvoering van de reorganisatie bezig. Maar daar waar het vragen betreft die te maken hebben met de concrete invulling van werk rond eiegerelateerd geweld en eventueel in het verleden gemaakte afspraken daarover, is het LEC EGG natuurlijk wel een aanspreekpunt.

1.5 ONDERWIJS EN VOORLICHTING

Politieonderwijs –en voorlichting

Jaarlijks organiseert het LEC EGG speciale dagen voor politieambtenaren in het land die zich bezighouden met eierzaken: de contactpersonen. In 2015 organiseerde het LEC EGG twee van die dagen. Naar aanleiding van het al eerder genoemde boek *De Kleuren van de kameleon* is in 2015 in samenwerking met de vakgroep Strafrecht en Criminologie van de Vrije Universiteit (VU) en Boom Lemma Uitgevers een seminar over integriteit, eiegerelateerd geweld en de politie georganiseerd op de campus van de VU. Daarnaast werd er in Drachten samen met de lokale eenheid een studiedag georganiseerd over de groepen vluchtelingen die momenteel naar Europa en dus ook naar Nederland komen. Hierbij stond de vraag centraal wat die migratiebewegingen betekenen voor eerproblematiek.

In 2014 heeft het LEC EGG in goed overleg met de Politieacademie meegewerkt aan een stand van zaken wat betreft aandacht voor eengerelateerd geweld in het politieonderwijs. In de praktijk bleek er een grote behoefte te bestaan aan (bij)scholing op dit terrein. Dit heeft enerzijds te maken met het feit dat mede door de personele organisatie bij de politie, ervaren krachten ander werk in de politieorganisatie gaan doen en nieuwkomers met het taakaccent eengerelateerd geweld opnieuw voor de uitdaging staan dezelfde expertise en ervaring op te gaan bouwen. Anderzijds speelt een rol dat door de vele (complexe) zaken ook bij al ervaren politiemensen de behoefte aan verdieping in de vorm van extra scholing blijft bestaan. Om die reden ontwikkelde het LEC EGG in 2014 een eendaagse cursus die in totaal aan circa drie honderd politieambtenaren op locatie in één van de tien eenheden zou worden aangeboden om hen op korte termijn te kunnen informeren over ideeën achter de methode LEC EGG voor herkenning en aanpak van gewelddadige eerzaken en actuele ontwikkelingen op dit (beleids)terrein. De laatste eenheden zijn in het begin van 2015 bezocht. Docenten van de Politieacademie werden overigens in staat gesteld om deze cursus bij te wonen om zo de kennis van eer en geweld op te frissen.

Verder heeft het LEC EGG net als in voorgaande jaren regelmatig professionals uit de politieorganisatie in staat gesteld om een korte stage bij het centrum te lopen of hulp geboden bij het schrijven van scripties voor het (politie)onderwijs. Ten behoeve van kennisoverdracht binnen de Nederlandse politie verzorgt het LEC EGG verder de redactie van de sites op Politie Kennis Net die eengerelateerd geweld behandelen. Geïnteresseerden van buiten de politie – bijvoorbeeld studenten – kunnen terecht op de volgende site: <https://www.politie.nl/themas/eengerelateerd-geweld.html>. Verder hebben in 2015 vijf studenten, twee van een universiteit en drie van een hogeschool, een afstudeeronderzoek in opdracht van het LEC EGG uitgevoerd.

SSR

Het LEC EGG leverde in 2015 opnieuw een bijdrage aan het opleidingsprogramma van het Studiecentrum voor de Rechtspleging (SSR), het opleidingsinstituut voor het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht. Er werd lesmateriaal ter beschikking gesteld en het onderwijs over de politieke aanpak van eerzaken werd verzorgd.

1.6 NETWERKEN

Doel van netwerken

Van meet af aan heeft het LEC EGG gesteld dat om eengerelateerd geweld tijdig in beeld te krijgen en adequaat aan te pakken intensief contact met netwerken van verschillende groepen in de samenleving onmisbaar is. In 2015 heeft het LEC EGG wederom geregeld gesprekken gevoerd met sleutelpersonen van verschillende instellingen en partnerorganisaties, op ambassades, met politieke partijen en contactpersonen uit tal van gemeenschappen. Met deze mensen is niet alleen contact op inhoudelijke bijeenkomsten rond eengerelateerd geweld (of daarmee in verband gebrachte thema's zoals achterlating, huwelijksdwang of huwelijkse gevangenschap), maar ook op voor hen belangrijke feestdagen. In dit verband kan onder meer gedacht worden aan het bezoeken van sleutelpersonen tijdens de Ramadan.

Internationaal

Van oudsher heeft het LEC EGG altijd aandacht besteed aan opbouw en onderhoud van netwerk in het buitenland. De te behandelen casuïstiek heeft immers vaak te maken met gebeurtenissen en sociaal netwerk van betrokkenen buiten Nederland. Om die reden heeft het LEC EGG regelmatig operationeel contact met landen waar de familie van betrokkenen oorspronkelijk vandaan komt en andere vaak Europese landen waar familie naar toe gemigreerd is. Met de komst van de Nationale Politie is de zorg voor internationale contacten bij de korpsleiding ondergebracht, die uiteraard voor specialistische ondersteuning een beroep kan doen op de expertise van het LEC EGG. Zo heeft het LEC EGG in 2015 bijvoorbeeld achtergrondinformatie verstrekt over de Nederlandse (politiële) aanpak aan buitenlandse deelnemers aan de Derde Wereldconferentie Vrouwenopvang die in november 2015 in Den Haag werd gehouden.

2 MOGELIJKE EERZAKEN BIJ HET LEC EGG IN 2015

In dit hoofdstuk worden enkele cijfers gepresenteerd over de zaken die in 2015 bij het LEC EGG onder de aandacht zijn gebracht. Paragraaf 2.1 is gericht op procesinformatie en paragraaf 2.2 op casusinformatie. Onder de verschillende tabellen die in dit hoofdstuk staan, worden opmerkingen die rechtstreeks zijn af te leiden uit de tabel voorafgegaan door een 'bullet' (•). Opmerkingen van andere aard, bijvoorbeeld methodologisch, verklarend of interpreterend, worden aangeduid met een 'vinkje' (✓). Waar mogelijk wordt aanvullende informatie gepresenteerd uit de periode 2012-2014. Deze gegevens zijn eerder gepubliceerd in het volgende rapport: Janssen, J. & R. Sanberg, Uniformiteit in cijfers. Mogelijke eierzaken in 2010, 2011 en 2012, Den Haag: LEC EGG, 2013 en in de jaarverslagen van het LEC EGG van 2013 en 2014. Deze rapporten zijn te downloaden via: <https://www.politie.nl/themas/eergerelateerd-geweld.html>. Daarnaast wordt in de opmerkingen onder de tabellen een bondige vergelijking gemaakt met de meest actuele landelijke cijfers. Deze cijfers betreffen het totale aantal zaken dat bij de politie is binnengekomen, waarbij rekening is gehouden met een eermotief en die al dan niet met tussenkomst van het LEC EGG zijn behandeld. Bij het ter perse gaan van deze terugblik was de verzameling van de data uit de lokale eenheden over 2015 nog in volle gang. Vandaar dat hier wordt volstaan met een verwijzing naar de landelijke gegevens over 2014.

2.1 PROCESINFORMATIE

De methode LEC EGG

Procesinformatie heeft betrekking op aspecten van de aanpak van eierzaken, dat wil zeggen de toepassing van de 'methode LEC EGG'. In de Aanwijzing

huiselijk geweld en eengerelateerd geweld is deze methode als norm voor de Nederlandse politie gesteld. De methode bestaat uit een aantal stappen. Ten eerste zijn er rode vlaggen beschreven. Dit zijn opvallende aspecten van een zaak, die de waarnemer alert maken op de eventuele aanwezigheid van eer als motief voor (dreigend) geweld. Die vlaggen zijn opgenomen in een elektronische zoekslag waarmee in de politieke informatiesystemen mogelijke eierzaken kunnen worden gezocht. Bij de casuïstiek die na deze grove selectie overblijft, wordt in een tweede stap met behulp van een checklist relevante achtergrondinformatie verzameld. Op basis van die gegevens kan een analyse worden gemaakt. Een derde stap is de inzet van een externe deskundige door tussenkomst van het LEC EGG. In deze terugblik worden de volgende gegevens over de aanpak van eierzaken door het LEC EGG gepresenteerd: het aantal zaken, de betrokkenheid van eenheden en andere partners, het gebruik van de checklist en inzet van externe deskundigen.

Zaken

In 2015 kwamen bij het LEC EGG 452 zaken binnen waarbij een eermotief werd vermoed en die conform de methode LEC EGG werden behandeld. Tabel 2.1 zien hoe dat aantal zich verhoudt tot de zaken die in voorgaande jaren binnen zijn gekomen bij het centrum.

HET AANTAL ZAKEN BIJ HET LEC EGG

TABEL 2.1

	2012	2013	2014	2015
AANTAL ZAKEN	492	506	460	452

- Het aantal zaken dat in 2015 bij het LEC EGG binnenkwam, is licht afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren.
- ✓ De hier gepresenteerde aantallen zaken per jaar betreffen niet het totale aantal zaken dat de politie in beeld krijgt en waarbij een eermotief vermoed wordt. Het aantal zaken dat de politie ter ore komt, wordt mede bepaald door de bereidheid van burgers om de politie met dergelijke casuïstiek te benaderen en de mate waarin de politie in staat is mogelijke eierzaken te herkennen. In 2014 kwamen in totaal 2705 zaken binnen bij de politiemedewerkers van de lokale eenheden die belast zijn met aanpak van eengerelateerd geweld, waarvan er toen 460 bij het LEC EGG onder de aandacht werden gebracht.

Eenheden en partners

Sinds 1 januari 2013 kent Nederland een Nationale Politie. Dat betekent dat er geen regiokorpsen meer bestaan. Er is nu sprake van één korps, dat is opgebouwd uit tien regionale eenheden en één landelijke eenheid. Om die reden wordt in tabel 2.2 en 2.3 waarin de eenheden worden genoemd, alleen een vergelijking gemaakt met 2013 en 2014, niet met het jaar daarvoor. Tabel 2.2A laat zien welke eenheden in 2015 betrokken waren bij zaken die bij het LEC EGG zijn binnengekomen.

HET AANTAL ZAKEN PER EENHEID

TABEL 2.2 A

EENHEID	2013	%	2014	%	2015	%
AMSTERDAM	43	8%	44	10%	26	6%
DEN HAAG	48	9%	36	8%	54	12%
LANDELIJKE EENHEID	2	0%				
LIMBURG	27	5%	12	3%	15	3%
MIDDEN-NEDERLAND	94	19%	77	17%	69	15%
NOORD-HOLLAND	41	8%	55	12%	57	13%
NOORD-NEDERLAND	36	7%	32	7%	36	8%
OOST-BRABANT	25	5%	34	7%	41	9%
OOST-NEDERLAND	77	15%	71	15%	52	12%
ROTTERDAM	54	11%	56	12%	68	15%
ZEELAND-WEST-BRABANT	58	11%	41	9%	34	8%
ANDERS	1	0%	2	0%		
TOTAAL	506	100%	460	100%	452	100%

- Net als in het voorgaande jaar kwamen de meeste zaken in 2015 uit de eenheid Midden-Nederland, op de voet gevolgd door Rotterdam dat relatief iets meer zaken leverde dan voorgaande jaren. Daarnaast kwamen in 2015 relatief veel zaken binnen uit de eenheden Noord-Holland, Den Haag en Oost-Nederland.
- ✓ Wanneer de hierboven gepresenteerde cijfers over 2014 vergeleken worden met de landelijke cijfers over datzelfde jaar, dan blijkt dat de meeste zaken speelden in het verzorgingsgebied van de eenheden Den Haag, Midden-Nederland, Noord-Holland en Zeeland-West-Brabant: respectievelijk 22%, 14%, 14% en 11% van 2705 zaken.

Sinds 2014 wordt ook geregistreerd of er een tweede eenheid bij de zaak betrokken was. Tabel 2.2B geeft daarvan een overzicht.

HET AANTAL ZAKEN WAARBIJ MEERDERE EENHEDEN BETROKKEN WAREN

TABEL 2.2 B

EENHEID	2014	%	2015	%
AMSTERDAM	7	8%	12	10%
DEN HAAG	14	15%	17	14%
LIMBURG	8	9%	8	7%
MIDDEN-NEDERLAND	6	7%	9	8%
NOORD-HOLLAND	5	5%	4	3%
NOORD-NEDERLAND	25	27%	34	28%
OOST-BRABANT	1	1%	4	3%
OOST-NEDERLAND	6	7%	9	8%
ROTTERDAM	9	10%	9	8%
ZEELAND-WEST-BRABANT	10	11%	13	11%
KONINKLIJKE MARECHAUSSEE	0	0%	1	1%
TOTAAL	91	100%	120	100%

- In 2015 was bij 120 zaken meer dan één eenheid betrokken.
- ✓ In theorie kan een zaak zich in de verzorgingsgebieden van meerdere eenheden afspelen: een slachtoffer woont bijvoorbeeld in het gebied van eenheid A en een verdachte in dat van eenheid B. Ook komt het voor dat een slachtoffer uit gebied van eenheid C in een opvanghuis wordt ondergebracht in de omgeving van eenheid D. Als bij een zaak meerdere eenheden zijn betrokken, dan is hier in eerste instantie de eenheid opgenomen waar het slachtoffer woont. Sinds 2014 is het mogelijk te registreren welke eenheid er nog meer bij een zaak betrokken is. In 2014 was dat in 20% van de zaken het geval, in 2015 voor 27%. Dat de eenheid Noord-Nederland hier hoog scoort is te verklaren doordat zich in haar verzorgingsgebied een gespecialiseerde opvang bevindt voor slachtoffers van eengerelateerd geweld.

De methode LEC EGG wordt getrapd toegepast. Dat wil zeggen dat burgers met een probleem terecht kunnen bij de lokale politie, die indien nodig een formele aanvraag bij het LEC EGG doet voor een analyse, advies of wat voor vorm van operationele ondersteuning dan ook. De verantwoordelijkheid voor de behandeling van een zaak ligt altijd bij de lokale politie. Het merendeel van die

vragen aan het LEC EGG wordt formeel door de eenheden gedaan. Er zijn echter ook andere verzoekers om analyses en adviezen. Tabel 2.3 geeft een overzicht.

FORMELE AANVRAGERS VAN ANALYSES EN ADVIEZEN

TABEL 2.3

FORMELE AANVRAGER	2013	%	2014	%	2015	%
EENHEID	470	93%	432	94%	429	95%
IND	11	2%	6	1%	6	1%
OM	5	1%	1	0%	1	0%
ANDERS	20	4%	21	5%	16	4%
TOTAAL	506	100%	460	100%	452	100%

- In meeste van de bij het LEC EGG bekend geworden zaken werd formeel door een politie eenheid om een analyse of advies gevraagd. Daarnaast wisten de Immigratie- en Naturalisatiedienst en het Openbaar Ministerie de weg naar het centrum te vinden. Ten opzichte van het vorige jaar hebben zich in 2015 weinig veranderingen voorgedaan.
- ✓ In de Vreemdelingencirculaire is de formele samenwerking tussen het LEC EGG en de IND geregeld. Op grond van de daarin vastgelegde afspraken wendt ook de IND zich rechtstreeks met zaken tot het LEC EGG.
- ✓ Hoewel de politie een belangrijke rol speelt in de aanpak van eengerelateerd geweld, komt de politie lang niet altijd zelf eerzaken op het spoor. Dat laat tabel 2.3 echter niet zien. Hoewel de formele vraag aan het LEC EGG doorgaans door een eenheid wordt gesteld, brengen partners in de veiligheidszorg zoals de organisaties voor jeugd en vrouwenopvang, regelmatig casuïstiek in bij de lokale politie. Vanaf 2016 zal worden bijgehouden hoeveel zaken door het Landelijk knooppunt huwelijksdwang en achterlating bij het LEC EGG worden aangedragen.
- ✓ Bij de 2705 zaken uit 2014 kwamen de medewerkers van de lokale eenheden die belast zijn met aanpak van eengerelateerd geweld, in 44% van de gevallen een eerzaak op het spoor door een vraag van een collega en bijna een derde van de zaken werd gevonden via een elektronische zoekslag in de politiesystemen. Verder werden zij in 14% van de zaken door een (keten)partner uit de veiligheidszorg alert gemaakt op een kwestie met (dreigend) geweld in de naam van eer.

Gebruik van de checklist

In 51% van de dossiers die in 2015 bij het LEC EGG onder de aandacht werden gebracht, was een ingevulde checklist opgenomen. Tabel 2.4 laat zien hoe dit percentage zich verhoudt tot dat in voorgaande jaren.

GEBRUIK VAN DE CHECKLIST

TABEL 2.4

CHECKLIST	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%
JA	336	68%	328	65%	282	61%	230	51%
NEE	156	32%	178	35%	116	25%	105	23%
NEE, WEL INFO CONFORM CHECKLIST IN DOSSIER					62	13%	117	26%
TOTAAL	492	100%	506	100%	460	100%	452	100%

- Het aantal ingevulde checklists is in een tijdsbestek van vier jaar afgenomen: in 2012 werd in 68% van de dossiers een ingevulde lijst aangetroffen en in 2015 was dat bij 51% van de dossiers het geval. Enige nuance is echter op zijn plaats: sinds 2014 houdt het LEC EGG bij of in dossiers zonder ingevulde checklist wel de informatie aanwezig is die met behulp van dit instrument verzameld wordt. Dat bleek in 2015 in 26% van de dossiers wel het geval te zijn.
- ✓ Het is niet altijd duidelijk waarom er geen checklist in het dossier is opgenomen. Reden zou kunnen zijn dat een zaak bij het LEC EGG onder de aandacht wordt gebracht, maar dat in een later stadium toch geen ondersteuning wordt gevraagd. In 2015 is geïnvesteerd in het ontwerp van een meer gebruiksvriendelijke checklist.
- ✓ Een andere verklaring voor het niet aantreffen van ingevulde checklists is dat vooral ervaren collega's die goed op de hoogte zijn van het soort informatie dat met behulp van dit instrument vergaard dient te worden, dit ook doen, maar de informatie niet altijd in deze specifieke vragenlijst vastleggen. De op basis van de checklist gevraagde en voor verdere analyse onontbeerlijke informatie (bijvoorbeeld de migratiegeschiedenis, een familieschema en overzicht van het sociale netwerk) bevindt zich dan wel in het dossier, maar niet in de vorm van een ingevulde checklist. In feite is dan wel conform de methode LEC EGG gewerkt. Sinds 2014 besteedt het LEC EGG aan dit aspect extra aandacht.
- ✓ In 2014 werd in 16% van de 2705 zaken een checklist ingevuld in de eenheden. In 2014 konden ook de eenheden voor het eerst registreren in welke zaken een checklist

ontbrak, maar de informatie conform de checklist toch in het dossier aanwezig was. Dit gold voor 1% van het totaal aantal zaken. In een aanzienlijk deel (83%) van de in de eenheden behandelde zaken werd dus geen checklist ingevuld in 2014.

Inzet van externe deskundigen

In 2015 werd in 4% van de zaken die bij het LEC EGG onder de aandacht kwamen, gebruik gemaakt van een externe deskundige. Tabel 2.5 laat zien hoe dit percentage zich tot voorgaande jaren verhoudt.

INZET VAN EEN EXTERNE DESKUNDIGE

TABEL 2.5

EXTERNE DESKUNDIGE	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%
JA	40	8%	44	9%	25	5%	17	4%
NEE	452	92%	462	91%	435	95%	435	96%
TOTAAL	492	100%	506	100%	460	100%	452	100%

- Net als in voorgaande jaren is ook in 2015 relatief minder vaak een externe deskundige ingezet.
- ✓ Externe deskundigen worden alleen met tussenkomst van het LEC EGG ingeschakeld. Doorgaans leveren deze deskundigen een schriftelijk advies, hoewel een kort telefonisch advies ook voorkomt. Het merendeel van de externe deskundigen zijn ervaren wetenschappers op het gebied van taal, cultuur en religie van die etnische groepen die in de bij het LEC EGG aangebrachte casuïstiek in beeld komen.

2.2 CASUSINFORMATIE

Aspecten van een casus

Om inzicht te krijgen in eerproblematiek is het belangrijk om verschillende aspecten van die zaken te kennen. In deze paragraaf wordt onder de noemer ‘categorisering’ stil gestaan bij de vraag wat voor soort gedragingen in beeld zijn gekomen: ging de zaak bijvoorbeeld om bedreiging of om mishandeling? Daarnaast wordt aandacht besteed aan de etnische achtergronden van betrokkenen.

Categorisering

In principe kunnen op een zaak meerdere etiketten worden geplakt: het kan bijvoorbeeld om zowel belediging als om mishandeling gaan. In tabel 2.6 is telkens het zwaarste etiket opgenomen. In het hierboven genoemde voorbeeld zou die zaak in de onderstaande tabel als een geval van mishandeling zijn opgenomen.

CATEGORISERING

TABEL 2.6

CATEGORIE	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%
BEDREIGING	270	55%	307	61%	264	57%	214	47%
MISHANDELING	146	30%	125	25%	119	26%	153	34%
POGING MOORD/ DOODSLAG	9	2%	12	2%	6	1%	11	2%
MOORD/DOODSLAG*	13	3%	17	3%	14	3%	9	2%
ZELFDODING	2	0%	3	1%	3	1%	2	0%
ONTVOERING	9	2%	5	1%	11	2%	1	0%
WEDERRECHTELIJKE VRIJHEIDSBENEMING	6	1%	6	1%			8	2%
DWANG							17	4%
SEKSUEEL MISBRUIK	12	2%	5	1%	10	2%	7	2%
VERKRACHTING	13	3%	10	2%	14	3%	11	2%
VERMISSING	7	1%	5	1%	2	0%	2	0%
OVERIG	5	1%	11	2%	17	4%	17	4%
TOTAAL	492	100%	506	100%	460	100%	452	100%

* IN 2013 ZIJN TWEE COLD CASES UIT 1993 EN 1999 BEHANDELD. DIE ZAKEN ZIJN IN 2013 MEEGETELD. IN 2014 ZIJN DRIE COLD CASES UIT 1988, 1992 EN 2004 BEHANDELD. DIE ZAKEN ZIJN IN 2014 MEEGETELD.

- In de periode 2012-2015 betreft het merendeel van de zaken bedreigingen.
- Het aantal zaken loopt uiteen van 9 in 2015 tot 17 in 2013. In 2013 en 2014 werden enkele zaken behandeld die in eerdere jaren waren gepleegd; zogenaamde cold cases. In 2015 is het LEC EGG betrokken geweest bij de behandeling van 9 zaken.
- Jaarlijks worden 2 à 3 zelfdodingen bij het LEC EGG onder de aandacht gebracht.

✓ Bij bedreigingen gaat het lang niet altijd om concreet geuite bedreigingen. Het komt ook voor dat betrokkenen bang zijn voor eventuele reacties uit hun sociale omgeving zodra een geheim – bijvoorbeeld een zwangerschap of een buitenechtelijke relatie – dreigt uit te lekken.

- ✓ Bij de pogingen tot moord of doodslag is nagegaan of er niet alsnog dodelijke slachtoffers vielen te betreuren. Dat bleek niet het geval.
- ✓ Bij de moorden/doodslagen zijn 6 mannen en 7 vrouwen slachtoffer. In 2015 was bij 3 zaken met dodelijke afloop sprake van meerdere slachtoffers. In 1 van die zaken heeft de dader daarna zichzelf om het leven gebracht. Op twee na waren alle slachtoffers meerderjarig. In totaal kwamen zeven verdachten in beeld. In twee zaken was er geen zicht op een verdachte. De zeven verdachten waren allemaal mannen en op één na meerderjarig.
- ✓ Hoewel dwang al lang in het Wetboek van Strafrecht is opgenomen, werd daar door de politie lang niet altijd gebruik van gemaakt. Sinds thema's als huwelijksdwang zich echter in een grotere belangstelling mogen verheugen, wordt dit artikel/categorie door de politie vaker gebruikt.
- ✓ De categorie 'overig' bevat onder meer: aanranding, afpersing, belaging, en poging zelfdoding.
- ✓ De landelijke cijfers voor 2014 laten zien dat van de 2705 zaken 44% bedreiging betrof en 24% mishandeling. Waar het in 2013 in 23% van de zaken voor een aantal lokale eenheden nog lastig was om op dit aspect te registreren, bleek dit in 2014 nog voor slechts 1% van de zaken de categorie onbekend te zijn. De eenheden hebben zich dus in 2014 extra ingespannen om deze variabele goed in te vullen.

Etnische achtergrond

Tabel 2.7 geeft een overzicht van de etnische achtergrond waartegen de casuïstiek zich heeft afgespeeld. Het gaat hier om een inschatting van die achtergrond door de behandelende politieambtenaren.

ETNICITEIT 1

TABEL 2.7

ETNICITEIT	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%
TURKS	156	32%	132	26%	141	31%	107	24%
TURKS-KOERDISCH	25	5%	22	4%	20	4%	12	3%
MAROKKAANS	93	19%	83	16%	83	18%	89	20%
IRAKEES	56	11%	51	10%	43	9%	53	12%
IRAKEES-KOERDISCH	19	4%	34	7%	21	5%	16	4%
AFGHAANS	49	10%	60	12%	33	7%	43	10%
PAKISTAANS	12	2%	17	3%	13	3%	16	4%
IRANEEES	11	2%	17	3%	12	3%	10	2%
IRANEEES-KOERDISCH	3	1%	1	0%	1	0%		
EGYPTISCH	6	1%	7	1%	14	3%	11	2%
JOEGOSLAVISCH	4	1%	4	1%	3	1%		
SOMALISCH	11	2%	13	3%	15	3%	13	3%
SYRISCH	6	1%	5	1%	5	1%	19	4%
SYRISCH-KOERDISCH	4	1%			2	0%	2	0%
SURINAAMS	1	0%	4	1%	2	0%	2	0%
SURINAAMS-HINDOESTAANS	1	0%	6	1%	3	1%	7	2%
OVERIG	35	7%	50	10%	49	11%	52	12%
TOTAAL	492	100%	506	100%	460	100%	452	100%

- De meeste zaken bij het LEC EGG spelen zich af in een Turkse, Marokkaanse, Irakese of Afghaanse context, zo ook in 2015. De verdeling blijft redelijk stabiel over de jaren. Er is een toename van het aantal zaken met een Syrische achtergrond.
- ✓ In de categorie 'overig' bevinden zich in 2015 onder meer de volgende etniciteiten: Albanees, Algerijns, Bosnisch, Indiaas, Roma en Srilankaans.
- ✓ In 2015 is een zaak behandeld waarbij alle betrokkenen van autochtone afkomst waren. Het betrof hier een lid van een zogenaamde 1%-motorclub. Voor meer informatie over 1%-motorclubs en de relatie met eer en geweld, zie J. Jansen, Geweld achter de voordeur bij leden van 1%motorclubs, Tijdschrift voor de Politie, jg.77/nr.8, 2015: 34-38.
- ✓ Zowel in 2014 als in 2015 was in 1 zaak de etnische achtergrond onbekend, dit betrof een zaak waarbij een pasgeboren baby is aangetroffen, waarvan de ouders ten tijde van de data analyse nog niet waren gelokaliseerd. Deze zaken zijn opgeteld bij de categorie 'overig'.

- ✓ Bij de 2705 zaken uit 2014 kwamen eveneens zaken uit de Turkse, Marokkaanse, Iraakse en Afghaanse context relatief het meest in beeld, respectievelijk 29%, 24%, 8% en 7%. Het aantal zaken met een onbekende etniciteit is aanzienlijk gedaald ten opzichte van 2013 (van 15% naar 2%). Ook deze variabele hebben de eenheden dus beter geregistreerd in 2014.

Bij een aantal zaken was nog een tweede etnische groep betrokken. Tabel 2.8 geeft een overzicht.

ETNICITEIT 2

TABEL 2.8

ETNICITEIT	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%
AUTOCHTOON	32	7%	32	6%	39	8%	25	6%
TURKS	9	2%	8	2%	10	2%	4	1%
TURKS-KOERDISCH	4	1%	7	1%	6	1%	3	1%
IRAKEES	4	1%	9	2%	3	1%	7	2%
IRAKEES-KOERDISCH	2	0%	4	1%	3	1%	1	0%
MAROKKAANS	3	0%	6	1%	3	1%	1	0%
AFGHAANS	4	1%			2	0%	1	0%
SYRISCH	6	1%			1	0%		
OVERIG	7	1%	18	4%	11	2%	6	1%
NIET VAN TOEPASSING	421	86%	422	83%	382	83%	404	89%
TOTAAL	492	100%	506	100%	460	100%	452	100%

- Jaarlijks wordt in circa 15% van de zaken die het LEC EGG behandelt, de betrokkenheid van een tweede etnische groep aangetroffen. In een aanzienlijk deel van die zaken gaat het om de betrokkenheid van autochtonen.
- In 2015 was in 11% van de zaken een tweede etnische groep betrokken. In de helft van die kwesties speelde betrokkenheid van autochtonen een rol.
- ✓ Eerconflicten komen in verschillende culturen voor. Door de opzet van het Nederlandse politieke beleid ligt echter een zwaar accent op eerproblemen onder allochtonen. Dit heeft tot gevolg dat in de zaken die bij het LEC EGG binnenkomen, alleen zaken met autochtone betrokkenheid in beeld komen wanneer autochtonen in conflict raken met allochtonen.
- ✓ In de categorie 'overig' bevinden zich in 2015 de volgende etniciteiten: Egyptisch, Libanees, Libisch en Surinaams.
- ✓ Bij de cijfers van de eenheden uit 2014 werd duidelijk dat bij 8% van de 2705 zaken autochtonen betrokken waren.

POLITIE

LOOKING BACK ON 2015 *Summary*

The tasks of the LEC EGG

The Netherlands has an estimated population of 17 million. Law enforcement is carried out by one police force with a workforce of 60 000 people spread over 10 regional units and one national unit. The Dutch Centre of Expertise on Honour Based Violence (LEC EGG) for the Dutch police assists the national police with information and advice on operational support in complex cases in which honour is used as a motive for violence or the threat of violence. Less complicated cases are dealt with by the regional units themselves. In 2014 the Dutch police dealt with 2705 cases of honour based violence and 460 of these cases were put to the LEC EGG. In 2015 the LEC EGG handled 452 cases. The bulk of these cases (95%) the LEC EGG received from the local police while a number of cases were handed over by the Immigration and Naturalisation Service (IND). Besides assisting the police force in their operational work, the LEC EGG is also responsible for four other tasks: carrying out scientific research, advising government authorities, developing material for educational purposes (particularly within the police forces), and constructing and maintaining networks.

Some figures

As stated earlier in this summary, 452 cases were submitted to the LEC EGG in 2015. This figure deviates lightly from preceding years: in 2012 492, in 2013 506 and in 2014 460 cases were submitted to the centre. The LEC EGG collects two categories of data related to honour based violence: process data and case data.

Process data relates to methods used in dealing with honour related cases, that is to say the specific method developed and applied by the LEC EGG. The LEC EGG method is the standard norm used by the Dutch police for addressing honour related cases. It consists of a number of steps. First of all, cases are identified through the use of so-called 'red flags'. These are striking aspects of cases that indicate honour as a motive for violence or threat of violence. The so-called 'red flags' are built in an electronic searching device used in police data systems to trace possible honour related cases. Of the cases that remain after this rough selection relevant background data is gathered with the use of the checklist. This is a second step. In 2015 51% of the case files submitted to the LEC EGG

had a completed checklist in them and although in 26% of the submitted case files the checklist was not included, these files nevertheless included the type of information that normally is collected with the checklist. On the basis of the checklist data the LEC EGG is able to produce an analysis. The third step is the use of external experts specialized in, for example, language and culture of particular ethnic groups. In 2015 4% of the 452 cases were handled with the help of expert advice.

As well as process data the LEC EGG also gathers case data. The following characteristics of the cases are recorded: the category the police has placed a particular case in (e.g. whether it concerns a threat or a missing person) and the ethnic background of the people involved. The majority of honour related cases were categorised as threats (57%). In these cases, sometimes an actual threatening statement has been made by a suspect. However, the category also includes cases of people who feel threatened, for example because they fear repercussions from their social environment if a secret, such as a pregnancy or an extramarital affair, would come out. In 2015, the LEC EGG handled 9 cases with fatal victims. Furthermore, on a yearly basis, 2 to 3 suicides are brought to the attention of the LEC EGG. Of the people who were killed, 6 victims were male and 7 female. Except for two of them, all victims were adults. In 2 cases, the perpetrator was unknown at the time of data collection. In total, 7 suspects were tracked down. Those suspects were all male adults with the exception of 1 male minor. Most cases handled by the LEC EGG have a Turkish, Moroccan, Iraqi or Afghan background. This has not changed in 2015. In 11% of the honour related cases in 2015 more than one ethnic group was involved. About half of these cases included people of autochthonous Dutch descent.

RETOUR SUR 2015

Résumé

Missions du LEC EGG

Les Pays-Bas comptent quelque 17 millions d'habitants. Il n'existe aux Pays-Bas qu'un seul corps de police, employant environ 60 000 personnes affectées à dix unités régionales et une unité nationale. La police néerlandaise peut faire appel au Centre national d'expertise sur la violence associée à l'honneur (LEC EGG), pour un soutien opérationnel dans les affaires complexes où l'honneur est le motif probable de (risque de) violence. Les unités régionales traitent seules les cas plus simples. En 2014, 2705 affaires ont été soumises à la police et 460 de ces affaires aux LEC EGG, et 452 en 2015, la plupart par la police locale (95%). Par ailleurs, des cas ont également été présentés au LEC EGG par ses partenaires officiels, tel que le Service de l'immigration et naturalisation. Outre fournir un soutien dans le travail opérationnel, le LEC EGG remplit quatre autres tâches : mener une recherche scientifique, conseiller les pouvoirs publics, développer de matériel éducatif et d'information pédagogique et informatif, notamment à l'intention de la police, et enfin constituer et maintenir des réseaux de relations.

Quelques chiffres

Comme mentionné plus haut, 452 affaires ont été examinées par le LEC EGG en 2015. Dans les années précédentes 492 affaires lui avaient été soumises en 2012, 506 en 2013 et 460 en 2014. Le LEC EGG rassemble deux sortes de données sur ces affaires : les données de processus et les données de cas.

Les informations sur le processus décrivent les caractéristiques d'approche des affaires d'honneur, c'est-à-dire la mise en oeuvre de la « méthode LEC EGG ». Pour la police néerlandaise, cette méthode constitue la norme dans le traitement des crimes d'honneur. Elle comporte différentes étapes. La première décrit les indicateurs au rouge. Ce sont les aspects saillants d'une affaire qui doivent alerter l'observateur sur l'éventualité de (risque de) violence motivée par l'honneur. Ces indicateurs sont inclus dans une procédure de recherche permettant de chercher dans les systèmes informatiques de la police les possibles affaires d'honneur. Parmi les cas probables ressortant de cette sélection grossière, les informations de fond pertinentes sont rassemblées à l'aide d'une liste de contrôle, c'est la seconde étape. En 2015, une liste de contrôle complétée a été rencontrée dans 51% des affaires soumises au LEC EGG. Dans 26% des dossiers

la liste de contrôle n'était pas incluse, mais quand même on peut trouver l'information nécessaire dans le dossier. Une analyse peut être faite sur la base des données figurant dans la liste de contrôle. Une troisième étape est l'intervention d'un expert externe par l'intermédiaire du LEC EGG. Sur les 452 affaires, il a été fait appel à un expert dans 4% des cas. Ce sont en règle générale des chercheurs expérimentés dans le domaine de la langue, de la culture et de la religion de groupes ethniques déterminés.

Outre des informations de processus, le LEC EGG recueille également des informations de cas. Les suivantes caractéristiques de cas ont été collectées : la catégorie sous laquelle la police range l'affaire (est-il question, par exemple, de menaces ou l'affaire est-elle signalée comme étant une disparition) et les origines ethniques des personnes concernées. Dans la majorité des cas (57%) il s'agissait de menaces. Ce ne sont pas toujours de menaces concrètes. Il arrive que les personnes concernées se sentent menacées, car elles craignent les réactions éventuelles dans leur milieu social dès lors qu'un secret – grossesse, relation hors mariage par exemple – risque de s'ébruiter. Chaque année, 2-3 suicides sont portés à l'attention du centre. En 2015, le LEC EGG a traité 9 affaires avec des victimes mortelles. Dans ces cas, il s'agissait d'assassinat ou d'homicide. Les victimes de ces homicides et assassinats étaient 6 hommes et 7 femmes. Avec deux exceptions, toutes les victimes étaient des adultes. Au total, 7 hommes ont été jugés suspects. Un de ces suspects était mineur. En 2 cas, il n'y avait pas un suspect. La plupart des affaires soumises au LEC EGG se produisent dans les milieux turc, marocain, irakien ou afghan, ce qui était aussi le cas en 2015. Un second groupe ethnique était impliqué dans 11% des cas en 2015. Des natifs néerlandais ont joué un rôle dans environ la moitié de ces questions.

LANDELIJK EXPERTISE CENTRUM

EER GERELATEERD GEWELD

Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld

Eenheid Den Haag, Nederlandse politie

Postbus 264, 2501 CG Den Haag

T 088-9648550

E lec@haaglanden.politie.nl

©2016 Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Grafisch ontwerp Meester Ontwerpers, Amsterdam

Oplage 1000

Druk Zwaan Printmedia, Wormerveer

ISBN 978-90-821327-3-1

